

การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข¹

Teaching Thai to Chinese Students: Condition, Problems and Solutions

สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์²
Sureewan Sathiansukon

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) แสวงหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการ วิจัยภาคสนามที่มุ่งให้ได้ผลการวิจัย 2 ส่วนคือ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สอนแบบเจาะลึกจำนวน 19 ตัวอย่าง และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชาวจีนจำนวน 160 ตัวอย่าง

ผลการวิจัยในส่วนของผู้สอนพบว่า สภาพการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนในระบบ อุดมศึกษาไทยมี 2 แบบคือ หลักสูตรระยะสั้น 4-6, 8-16 สัปดาห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะ การใช้ภาษาไทยเบื้องต้นสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ และหลักสูตรระยะยาว 1-2 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ภาษาไทย เป็นเครื่องมือในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนเป็นภาษาไทยให้แก่ นักศึกษา ชาวจีน ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสอน ผู้สอนเห็นว่าปัญหาสำคัญคือผู้เรียนมีพื้นฐาน ความรู้ ภาษาไทยแตกต่างกัน บางส่วนมีปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย แต่ส่วนใหญ่มีข้อดีคือความขยัน หมั่นเพียร ดังนั้นแนวทางแก้ไข จึงควรเน้นการทดสอบพื้นฐานความรู้และการเรียนปรับพื้นฐาน ภาษาไทยของ ผู้เรียนตลอดจนการเตรียมความพร้อมก่อนเดินทางมาเรียนที่ประเทศไทย

ในส่วนของผู้เรียนพบว่า นักศึกษาชาวจีนมีทัศนคติต่อการสอนภาษาไทยว่า เป็นการสอนแบบบรรยาย และฝึกปฏิบัติในห้องเรียน โดยเน้นการใช้ทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสัมพันธ์กัน และปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปอย่างใกล้ชิด มีการให้ความรู้ทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรมควบคู่กัน ในประเด็น ปัญหาการสอน ผู้เรียนเห็นว่าทั้งครูและนักศึกษาชาวจีนมีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบต่างกัน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย ขาดตำราหรือเอกสารการสอนที่เหมาะสม ดังนั้นแนวทางแก้ไขจึงควรเน้นการเตรียม ความพร้อมในทุกด้าน และทางสถาบันต้นสังกัดควรมีการประเมินคุณภาพอย่างเข้มงวดและเป็นระบบที่ชัดเจน

¹ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ABSTRACT

This research on “Teaching Thai Language for Chinese Students: Situations, Problems and Solutions” was conducted with objectives: 1) to survey the situation of teaching Thai language for Chinese students in Bangkok and its adjacent areas, and 2) to find the development approaches for teaching Thai as a foreign language. This is a field research aiming at two main results from the following approaches: 1) 19 examples from in-depth interviews with the teachers, and 2) 160 examples from questionnaires from Chinese students.

The results from the teachers show that there have been two curriculums of Teaching Thai to Chinese students: 1) intensive courses of 4-6 and 8-16 weeks with the objective to enable the students to use Thai language for everyday communication, and 2) longer courses of 1-2 years with the objectives to enable the students to use Thai language as a tool to study in the undergraduate level in different majors offered in Thai language for the Chinese students. Concerning teaching problems, with different background in Thai language, the students are sometimes lack of self-discipline and face the difficulty in adapting themselves to Thai society. These can be solved with the emphases on the pre-test and preparation courses of basic Thai, as well as the preparation before entering Thailand.

In terms of the students, the research shows that they have positive attitudes towards the teaching approaches of both lecturing and practicing with emphasis on four skills; listening, speaking, reading and writing accordingly. In addition, there should be closer interactions between teachers and students and insight into language together with culture. In relation to teaching problems, the students think that there are differences of ability and responsibility between students and teachers. The teachers are lack of suitable text books and teaching materials. Thus, the solutions are to prepare all the necessary things and to be stricter about the systematic quality.

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ภาษามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาให้ผู้อื่นได้รู้ และเข้าใจในความต้องการของตนโดยเริ่มจากการใช้ภาษาแม่ของตนในการสื่อสาร ภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เริ่มตั้งแต่สังคมพื้นฐาน

คือครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นก็ต้องใช้ภาษาในชุมชน ในโรงเรียน ในอาชีพ และอาจกว้างไกลออกไปในสังคมโลกได้ในที่สุด

ในปัจจุบัน สังคมโลกไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้อีกต่อไปทั้งนี้เพราะคนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรมต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน เกี่ยวข้องกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่มากก็น้อย ความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในทุกๆ ภาคส่วนของโลก การเรียนรู้ภาษาใหม่นี้แม้ผู้เรียนอาจมีเป้าหมายเฉพาะที่แตกต่างกัน แต่วัตถุประสงค์สำคัญก็เพื่อเป็นการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในฐานะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้ใช้ภาษานั้นๆ นั่นเอง ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกอีกต่อไปที่ในปัจจุบันจะมีชาวต่างประเทศเรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งที่เรียนตามสถาบันในต่างประเทศและเข้ามาเรียนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น (พัทธยา จิตต์เมตตา, 2550)

จากการสำรวจของกองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อปี 2544 พบว่า ขณะนี้มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งในเอเชีย ยุโรป สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย กว่าหนึ่งร้อยสถาบันเปิดสอนวิชาภาษาไทยหรือหลักสูตรเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น หลักสูตรเอเชียศึกษาหรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ส่วนในประเทศไทยก็มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนกว่า 25 สถาบัน เปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศ และหลักสูตรไทยศึกษาที่มีเนื้อหาแตกต่างกัน

สภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศในประเทศไทยที่ผ่านมา โดยทั่วไปพบว่า สถาบันต่างๆ มีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศ โดยถือเป็นภาระหลักด้านหนึ่งของสถาบันศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน เพราะในยุคระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ประเทศต่างๆ ดันตัวที่จะเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศคู่ค้ามากขึ้น การศึกษาภาษาและวัฒนธรรมของประเทศอื่นจึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเรียนรู้ศาสตร์แขนงต่างๆ การทำความเข้าใจกับสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ จะช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนสามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศของสถาบันต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศยังมีความหลากหลายและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันโดยเฉพาะในเรื่องหลักสูตร ส่วนปัญหาที่ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ประสบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในภาษาชาวต่างประเทศได้แก่ การประสานงานกันในเรื่องเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างผู้สอนด้วยกันมีน้อย ผู้สอนแต่ละคนต้องรับผิดชอบในการสอนเนื้อหาแยกตามทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อความสะดวกในการจัดตารางสอนหรือกำหนดตัวผู้สอน ทำให้ขาดความต่อเนื่องของลำดับเนื้อหา และการผสมผสานทักษะทางภาษาทำได้ไม่เต็มที่ อีกทั้งเอกสารหรือหนังสือเรียนก็ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศ จึงควรมีจุดเริ่มต้นที่หลักสูตรซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนและตรงเป้าหมายของหลักสูตรและผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงมากที่สุด (วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2548)

จากข้อมูลของกระทรวงการต่างประเทศในปี 2544 รายงานว่า ปัจจุบันมีนักศึกษาชาวจีนเดินทางเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ความนิยมเช่นนี้เริ่มต้นจากนโยบายการเปิดประเทศของรัฐบาลจีนในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา และทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้นได้เล็งเห็นความสำคัญของการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จึงให้ทุนสนับสนุนการเขียนตำราแก่รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์ สังกัดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดทำแบบเรียนภาษาไทยระดับพื้นฐาน สำหรับนำไปใช้เป็นหลักสูตรกลางต่อไป

การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทยมีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ โดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้บรรจุรายวิชา การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองไว้ในหลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ.2534 เพื่อรองรับความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และนับแต่นั้นมาการสอนภาษาไทยในลักษณะของภาษาต่างประเทศก็เริ่มได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ทั้งจากมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยเอกชนก็ตาม ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการพบว่า ในปัจจุบันมีนักศึกษาจากประเทศจีนเข้ามาเรียนในประเทศไทยทั้งหลักสูตรภาษาไทยและภาษาอังกฤษในสถาบันการศึกษาระดับระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ประมาณปีละกว่า 1,000 คน โดยกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ

นักศึกษาชาวจีนเหล่านี้ส่วนใหญ่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรภาษาไทยแต่ต่างสาขาวิชา เช่น สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาธุรกิจการท่องเที่ยว และสาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาชาวจีนมีหลายลักษณะ เช่น หลักสูตรระยะสั้น 4 - 6 สัปดาห์ หลักสูตรระยะสั้น 3 เดือน หลักสูตร 1 ปี (2 ภาคการศึกษา) หลักสูตร 2 ปี และหลักสูตร 4 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันนั้นๆ และเมื่อเข้ามาเรียนในประเทศไทย บางสถาบันอาจมีการทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาไทยเพื่อจัดชั้นเรียนตามความเหมาะสม แต่โดยส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาจะเริ่มต้นด้วยการเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานเพื่อเป็นการปรับพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมใหม่อีกด้วย

จากข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนกันอย่างแพร่หลายดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน ทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชาวจีนจากประเทศจีน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนา การเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน
2. กลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ที่ต้องเรียนเป็นภาษาไทยในมหาวิทยาลัย เอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมหาวิทยาลัยจัดการเรียน การสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐานให้แก่ นักศึกษาชาวจีนทุกสาขาวิชา และนักศึกษาเหล่านั้นจะอยู่ในหลักสูตร ที่ต้องเรียนเป็นภาษาไทยในประเทศไทยตั้งแต่ 1 ปี หรือ 2 ภาคการศึกษาขึ้นไป ผลของการศึกษาจะวัด ได้จากข้อมูลความรู้ และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากร 2 กลุ่ม จากมหาวิทยาลัย เอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยกลุ่มประชากรที่กำหนดทั้ง 2 กลุ่ม สังกัดมหาวิทยาลัย 7 แห่ง ในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
2. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
3. มหาวิทยาลัยรังสิต
4. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากประชากรทั้ง 7 สถาบัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรที่สำคัญพบว่า มีมหาวิทยาลัย 4 แห่งที่มีการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐานซึ่งจะสามารถใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทน ในการศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ให้แก่นักศึกษาชาวจีน ได้ตามวัตถุประสงค์ของกรวิจัย ซึ่งมีมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่งได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัย อีสเทิร์นเอเซีย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อสารสนเทศสำหรับผู้บริหารการศึกษา และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาหลักสูตรภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์

สภาพการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน หมายถึงสภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในเรื่องการจัดการด้านหลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาวิชา เทคนิควิธีการสอน การจัดกิจกรรม วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ เรื่องราวหรือพฤติกรรมต่างๆ

ปัญหาการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน หมายถึงปัญหาและอุปสรรค ข้อขัดข้องต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ปัญหาบรรยากาศการเรียน ปัญหาวิธีการสื่อสาร ปัญหาด้านการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย หมายถึงบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐานให้แก่นักศึกษาชาวจีนในสังกัดมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นตัวแทนประชากรในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข” เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยมุ่งศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูล 2 ส่วน คือ ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่
 - 1.1 อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 - 1.2 นักศึกษาชาวจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ คือ

2.1 กลุ่มผู้สอนจำนวน 19 คน มุ่งศึกษาใน 4 ประเด็นได้แก่

2.1.1 สภาพการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนในส่วนของหลักสูตร รายวิชา เนื้อหาวิชา เทคนิควิธีการสอน การจัดกิจกรรมตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนของนักศึกษา

2.1.2 ลักษณะของผู้เรียน หมายถึงถึง คุณสมบัติของนักศึกษาชาวจีน วัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาไทย ระยะเวลาที่เรียนทั้งก่อนมาและขณะที่อยู่ในประเทศไทย ความสนใจพิเศษ ความคาดหวัง และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเมื่อเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด

2.1.3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยของผู้สอน ปัญหาทั้งใน และนอกห้องเรียน บรรยากาศการสอน วิธีการสื่อสารตลอดจนการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน

2.1.4 ความคิดเห็นโดยรวมของผู้สอนเกี่ยวกับแนวโน้มในอนาคตของการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน ข้อเสนอแนะในประเด็นสภาพ ปัญหา และอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการสอนภาษาไทยให้แก่ศึกษาชาวจีนในอนาคต

2.2 กลุ่มผู้เรียนจำนวน 160 คน มุ่งศึกษาใน 4 ประเด็นได้แก่

2.2.1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชาวจีนจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา หรือเทียบเท่า มหาวิทยาลัยต้นสังกัดและสาขาวิชาที่ศึกษาในประเทศไทย

2.2.2 สภาพการสอนภาษาไทย แนวคิดเกี่ยวกับการสอน รูปแบบการสอนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และวิธีการจัดการเรียนการสอน

2.2.3 ปัญหาการสอนภาษาไทยในส่วนของผู้สอน ปัญหาของผู้เรียนและปัญหาอื่นๆ

2.2.4 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะในเรื่องที่นักศึกษาชาวจีนต้องการให้ผู้สอนปฏิบัติ ตลอดจนข้อเสนอแนะเรื่องอื่นๆโดยรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยและแบบสอบถามนักศึกษาชาวจีน

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งงาน / ตำแหน่งบริหาร สังกัดคณะ และมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน ในประเด็นสภาพทั่วไป ลักษณะของผู้เรียน/คุณสมบัติของนักศึกษาชาวจีน ปัญหาและอุปสรรค ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน และความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน

แบบสอบถามนักศึกษาชาวจีน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนใน ประเด็นแนวคิดและรูปแบบการสอนที่ครูใช้ในการสอน วิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาใน ห้องเรียน และวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู

ส่วนที่ 3 ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนใน ประเด็นปัญหาของครูที่สอนภาษาไทย ปัญหาของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทย และปัญหาด้านอื่น ๆ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลและความคิดเห็นแนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะในประเด็นสิ่งที่นักศึกษา อยากให้ครูที่สอนทำ และสิ่งที่นักศึกษายกเสนอแนะในด้านอื่น ๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนภาษา ไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Deep Interviews) และเก็บข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชาวจีนโดยใช้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนโดย ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

2. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวจีน ใช้วิธีการ วิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) วิเคราะห์ข้อมูล ทั้ง 4 ส่วนโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาคือ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและสถิติเชิง อนุมานคือการทดสอบค่าเฉลี่ย และการทดสอบค่า t (t-test)

ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยโดยภาพรวม

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน

หลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดบริการมี 2 รูปแบบ คือ

หลักสูตรระยะสั้น ใช้เวลาเรียนในประเทศไทย 4-6 สัปดาห์ และ 8-16 สัปดาห์ (1 ภาคการศึกษาปกติ) เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาเบื้องต้น สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในชีวิตประจำวันได้อย่างจำกัด

หลักสูตรระยะยาว ใช้เวลาเรียนในประเทศไทย 1-2 ปี (2-4 ภาคการศึกษาปกติ) เป็นหลักสูตรเดียวกับหลักสูตรปริญญาตรีของนักศึกษาไทยที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยต้นสังกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในชีวิตประจำวัน และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนเป็นภาษาไทยในมหาวิทยาลัยต้นสังกัดในประเทศไทย

2. ลักษณะของผู้เรียนจะขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่ผู้เรียนเลือกเข้ามาศึกษาในประเทศไทย ในงานวิจัยนี้ ผู้เรียนทั้งหมดกำลังศึกษาในหลักสูตรระยะยาว 1-2 ปี ผู้สอนเห็นว่านักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาไทยเพื่อต้องการใช้ภาษาไทยในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเชื่อว่าการรู้ภาษาไทย (หมายถึงความสามารถในการใช้ภาษาไทย - ผู้วิจัย) ในระดับที่สามารถ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้คล่อง จะทำให้มีโอกาสได้ทำงานกับคนไทยในประเทศไทยหรือบริษัทของคนไทยในประเทศจีนได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ในต่างประเทศ โดยผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีระยะเวลาเรียนในประเทศไทย 10-12 เดือน (2 ภาคการศึกษา)

3. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน ผู้สอนเห็นว่าปัญหาสำคัญของการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนคือ เรื่องความรู้พื้นฐานภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันมาก ทำให้ผู้สอนไม่สามารถควบคุมการเรียนการสอนให้ดำเนินไปตามแผนการสอนที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้าในแบบประมวลรายวิชาได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สอนเห็นว่านักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน ขยันหมั่นเพียร มีความพยายามในการฝึกฝนตนเอง ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี ในขณะที่เดียวกันถ้าเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักศึกษาชาวจีนรุ่นปัจจุบันกับนักศึกษาชาวจีนรุ่นแรกๆ เมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมากลับพบว่า ความมุ่งมั่นและความมีระเบียบวินัยนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่ลดน้อยถอยลงอย่างเห็นได้ชัด

4. ความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับแนวโน้มในอนาคตของการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน ผู้สอนมองแนวโน้มในอนาคตใน 2 ประเด็นสำคัญคือ

4.1 ในอนาคตอันใกล้จะมีหลักสูตรสำหรับนักศึกษาชาวจีนอย่างหลากหลายมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดการศึกษานานาชาติ และจะส่งผลให้มีนักศึกษาชาวจีนเข้ามาศึกษาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

4.2 ในอนาคตนักศึกษาชาวจีนที่มีความรู้ภาษาไทยเป็นอย่างดี จะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในประเทศไทยที่ต้องการแรงงานที่สามารถสื่อสารภาษาจีน-ภาษาไทยได้อย่างดี ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งแต่เดิมตลาดแรงงานกลุ่มนี้มีความต้องการบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาภาษาจีนไปทำงานในภาคธุรกิจท่องเที่ยวและบริการเป็นจำนวนมาก ดังนั้นคาดว่าปรากฏการณ์นี้จะส่งผลให้นักศึกษาชาวจีนที่มีคุณสมบัติสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้ดีมาก กลายเป็นคู่แข่งสำคัญของนักศึกษาไทยที่เรียนสาขาวิชาภาษาจีน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วในตลาดการแข่งขันเสรีเช่นทุกวันนี้ ภาคธุรกิจย่อมมีคำตอบอยู่ในใจแล้วว่ามีความต้องการพนักงานที่มีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะสามารถเข้าสู่การแข่งขันได้อย่างสมบูรณ์เมื่อต้องทำธุรกิจกับชาวจีนหรือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาชาวจีนโดยภาพรวม

1. สถานภาพของนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 และ 2 ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย โดยนักศึกษาทั้งหมดกำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ ตามลำดับ

2. สภาพการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

2.1 แนวคิดที่ผู้สอนใช้ในการสอนภาษาไทย นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้สอนภาษาไทยส่วนใหญ่มุ่งฝึกทักษะทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อมๆ กัน โดยเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ให้ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.2 รูปแบบการสอน นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้สอนภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ให้ตอบคำถาม หรือทำแบบฝึกหัดมากที่สุด รองลงมาคือ การสอนตามคู่มือ หนังสือ ตำรา หรือเอกสารประกอบการสอน โดยผู้สอนจะใช้ภาษาไทยบูรณาการเข้ากับเนื้อหาวิชาอื่นๆ และมีการใช้ภาษากายร่วมกับสื่อการสอนแบบต่างๆ ทั้งภาพและเสียง

2.3 วิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักศึกษาในห้องเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่จะเน้นการให้คำแนะนำเรื่องการใช้ภาษาไทยแก่นักศึกษาทุกครั้งที่นักศึกษาต้องการมากที่สุด รองลงมาคือการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาทันทีที่พบปัญหา หรือพบข้อบกพร่องนั้นๆ ตลอดจนการที่ผู้สอนพยายามสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้อยากเรียนภาษาไทยอีกด้วย

2.4 วิธีการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้สอนภาษาไทยส่วนใหญ่จะมีการบ้านให้นักศึกษาได้กลับไปทบทวนหรือศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด รองลงมาคือมีแบบฝึกหัดทำในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. ปัญหาการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

3.1 ปัญหาของครูที่สอนภาษาไทย นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่า ครูผู้สอนภาษาไทยมาสอนช้า มาสายบ่อยมากที่สุด รองลงมาคือครูไม่สอนซ่อมเสริมเมื่อนักศึกษาเรียนไม่ทัน และการที่ครูพูดเร็ว สอนเร็วเกินไป ทำให้นักศึกษาฟังไม่ทัน ฟังไม่รู้เรื่อง และไม่เกิดความเข้าใจในบทเรียนนั้นๆ

3.2 ปัญหาของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทย นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การเลือกใช้คำผิด พูดผิดความหมาย ผิดไวยากรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษาไม่ค่อยเตรียมตัวก่อนเรียน อีกทั้งยังมีปัญหาการเรียบเรียงถ้อยคำ กล่าวคือ มักเรียงคำในประโยคผิด

3.3 ปัญหาด้านอื่นๆ ที่พบมากที่สุดคือ คิดถึงบ้าน อยากกลับไปประเทศจีนเพื่อเยี่ยมเยียนครอบครัวและญาติมิตร รองลงมาคือ การไม่มีเพื่อนคนไทยเพื่อช่วยฝึกพูดภาษาไทย

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของนักศึกษาจีน สามารถสรุปได้ ดังนี้

4.1 สิ่งที่นักศึกษาชาวจีนต้องการให้ครูที่สอนทำ นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้สอนควรสอนแบบสนุก บรรยายภาคไม่เครียด รองลงมาคืออยากให้ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา และไม่พูดเร็ว / สอนเร็วเกินไป

4.2 ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่าทางมหาวิทยาลัยควรจัดให้นักศึกษาชาวไทยช่วยฝึกพูดภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ การเลือกใช้คู่มือ ตำรา หนังสือ หรือเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมกับความรู้ของนักศึกษา และควรจัดเวลาเรียนให้พอดีกับเนื้อหาในรายวิชานั้นๆ

นอกจากนั้น ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการต่างๆ นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่ยังต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดเตรียมห้องพักที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบถ้วน สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบจีนตามสมควร และทำเลที่ตั้งของห้องพักที่จัดไว้ให้แก่นักศึกษาชาวจีนไม่ควรห่างไกลจากมหาวิทยาลัยมากเกินไป อีกทั้งควรจัดให้มีการทัศนศึกษาออกสถานที่บ่อยๆ เพื่อการเรียนรู้ในศิลปวัฒนธรรมไทย และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การหาแหล่งฝึกงานที่เหมาะสมให้แก่นักศึกษาชาวจีนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงก่อนที่จะเดินทางกลับประเทศจีน

ผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้ 3 แนวทาง ได้แก่

1. การพัฒนาบุคลากร ครูผู้สอนภาษาไทยถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ การคัดเลือกครูผู้สอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศควรดำเนินการอย่างเข้มงวดเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ มีทักษะการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง สอนดี เอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้บริหารโครงการหรือหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร โดยการสนับสนุนให้ผู้สอนได้รับการฝึกทักษะ เพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนผ่านการฝึกอบรม สัมมนา หรือการเข้าร่วมประชุมทางวิชาการในหัวข้อที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนาหลักสูตร ปัจจุบันหลักสูตรภาษาไทยที่เปิดสอนในสถาบันต่างๆ มีความหลากหลาย และเชื่อว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ครบถ้วน แต่ในความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ตลาดนักศึกษาจากประเทศจีนเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อสูง ในอนาคตหากสถาบันใดสามารถพัฒนาหลักสูตรที่มีความแตกต่าง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด สถาบันนั้นๆ ย่อมจะได้รับความสนใจจากนักศึกษาชาวจีนมากขึ้น เช่น การพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทย ให้เป็นระบบ e-learning หลักสูตรการสอนภาษาไทยในระบบทางไกลสำหรับผู้เรียนด้วยตนเอง เป็นต้น

3. การพัฒนาวิธีการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้กันอยู่นั้นเป็นวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะ การใช้ภาษาไทยได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อออนไลน์ ดังนั้นผู้สอนจึงควรให้ความสนใจกับวิธีการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มีความทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาวิธีการเรียน การสอนให้เป็นการใช้สถานการณ์เหมือนจริงก่อนที่ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาไทยในสถานการณ์จริงต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนสามารถมองเห็นความแตกต่าง ระหว่างนักศึกษาไทยกับนักศึกษาชาวจีนได้อย่างชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นักศึกษาชาวจีนเข้ามาเรียน ภาษาไทยในประเทศไทยด้วยวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม มุ่งการนำไปใช้ประโยชน์แก่ตนเองในอนาคต ผู้วิจัย เห็นว่าการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนมีความแตกต่างกันกับการเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษา ไทยอย่างมาก ทั้งนี้เพราะนักศึกษาไทยเลือกเรียนภาษาที่ 2 หรือ 3 โดยการมองกระแสโลกเป็นหลัก เช่น เรียน ภาษาอังกฤษเพราะเป็นภาษาสากล เรียนภาษาฝรั่งเศส สเปน เยอรมัน เพราะเคยเป็นประเทศมหาอำนาจ มี คนใช้ภาษาเหล่านี้เป็นจำนวนมากทั่วโลก ต่อมานักศึกษาไทยเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น เพราะเหตุผลตามกระแสผู้นำ ทางเศรษฐกิจ และในปัจจุบันนักศึกษาไทยก็ตื่นตัวเรียนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวาง แม้แต่ ทางภาครัฐก็ยังเห็นแนวโน้มของความเป็นผู้นำเศรษฐกิจโลกในอนาคต โดยกำหนดให้การเรียนภาษาจีนเป็น ภาษาต่างประเทศ เริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกับการเรียนภาษาอังกฤษ ดังนั้นแม้ตลาดการศึกษาใน ประเทศจีนจะเป็นตลาดขนาดใหญ่ ในแต่ละปี มีนักศึกษาจีนนับหมื่นนับแสนคนสนใจมาเรียนในประเทศไทยแต่ ท้ายที่สุดแล้วผู้วิจัยเชื่อว่าหลักสูตรอุดมศึกษาไทยที่นักศึกษาจีนจะเลือกเรียนนั้นอาจจะไม่ใช่หลักสูตรที่เรียนเป็น ภาษาไทย เพราะการที่นักศึกษาชาวจีนจะเรียนในเมืองไทยเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองแล้วนั้น นักศึกษา ชาวจีนน่าจะเลือกเรียนหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาอังกฤษมากกว่าหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาไทย เพราะการได้เข้า

มาเรียนในประเทศไทยอย่างน้อย 4 ปี ย่อมเป็นโอกาสที่จะฝึกฝนการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารนอกระบบโรงเรียนได้เช่นเดียวกับที่ในอดีตก็เคยมีนักศึกษาชาวไทยจำนวนมาก เดินทางไปศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่ประเทศฟิลิปปินส์ในหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ และจากทัศนะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศก็ยังคงจำกัดวงอยู่ที่การสอนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานหรือหลักสูตรภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยมีเพียงนักศึกษาส่วนหนึ่งเท่านั้นที่จะเลือกเรียนหลักสูตรภาษาไทย

2. ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับนักศึกษาชาวจีนสะท้อนมุมมองที่แตกต่างจากนักศึกษาไทยในบางประเด็น กล่าวคือ นักศึกษาชาวจีนมีความคาดหวังสูงมากกับการเดินทางมาเรียนในประเทศไทย ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทั้งหมดเรียนโดยใช้เงินทุนส่วนตัว บางคนมาจากครอบครัวธรรมดา บิดามารดามีฐานะไม่ค่อยดีแต่ก็สนับสนุนบุตรธิดาให้มีโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่จึงมีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความขยันหมั่นเพียร ฝึกฝนตนเองอย่างหนักเพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารให้เข้าใจได้อย่างรวดเร็วจนมีลักษณะเหมือนการแข่งขันในกลุ่ม บางครั้งความคิดเช่นนี้ก็สร้างปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อน และ ครูผู้สอนได้เช่นเดียวกัน แต่จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของผู้สอน ผู้วิจัยพบว่าพฤติกรรมการแข่งขันเรื่องการเรียนของนักศึกษาชาวจีนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบัน เศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และค่าเงินหยวนในตลาดเงินก็แข็งค่ามากขึ้น ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นนี้ ทำให้ปัจจุบันนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดี สามารถตอบสนองความต้องการปัจจัยต่างๆ ในชีวิตได้อย่างไม่จำกัด จึงส่งผลให้นักศึกษาชาวจีนบางส่วนเริ่มใช้ชีวิตแบบอิสระมากขึ้น มีระเบียบวินัยลดน้อยลง และความกระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียนก็ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน
 - 1.1 หลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาชาวจีน ควรเป็นหลักสูตรระยะยาวที่มีแผนการเรียนการสอนที่ชัดเจน และเน้นการฝึกงานเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรเพื่อให้นำไปปฏิบัติได้จริง
 - 1.2 วิธีการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ไม่ควรแยกการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ออกจากกัน ควรบูรณาการการใช้ภาษาทั้ง 4 ทักษะเข้าด้วยกัน หรือในกรณีที่มีจำนวนนักศึกษาต่อห้องเรียนมากเกินไปและต้องฝึกทักษะอาจแยกวิชาทักษะการใช้ภาษาไทยออกเป็น 2 ส่วนคือ ทักษะการฟัง-พูด และทักษะการอ่าน-เขียน
 - 1.3 การกำหนดคู่มือ หนังสือ ตำรา หรือเอกสารประกอบการสอน ควรคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนแต่ละกลุ่มโดยใช้การทดสอบความรู้พื้นฐานก่อนการเรียน และมีการเรียนภาษาไทยเพื่อปรับพื้นฐานการเรียนรู้ให้ใกล้เคียงกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการหรือหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ที่สอนเป็นภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน ตามระบบอุดมศึกษาไทย

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาชาวจีน ตามมาตรฐานอุดมศึกษาไทย ทั้งก่อนการเรียนและหลังจากเรียนครบตามหลักสูตรว่า สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

2.3 ควรศึกษาวิจัยถึงความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาไทยในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีหรือระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยของนักศึกษาชาวจีน ซึ่งน่าจะมีความเป็นไปได้มากในสังคมโลกที่ไร้พรมแดนเช่นปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- โกชัย สาริกบุตร. 2544. การสัมมนาในระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขียน อธิวิทย์. 2549. **จีนใหม่ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. 2545. สถานภาพการเรียนและการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศในประเทศไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัทธยา จิตต์เมตตา. 2550. **เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิรัช วงศ์กัณันท์วัฒนา. 2548. “ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ: การเรียนรู้ตามสภาพจริง.” **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**. 23, 1 (ต.ค.- ธ.ค.)
- ศรียิว พลมณี. 2545. **พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ทิพย์เนตร.
- สมพงศ์ วิทัยศักดิ์พันธ์. 2544. การสัมมนาในระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิษณุ. 2533. **การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา**. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์.
- หลิน ชิวเหมย. 2549. “การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย.” **วารสารสวนดุสิต**. 8, 3 (มกราคม-มีนาคม).
- หลิว ยี่หยวน. 2547. “เทคนิคการสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานให้กับนักศึกษาจีน.” **มนุษยศาสตร์ปริทัศน์**. ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547: 69-74.